

PRANEŠIMAS SPAUDAI

2014 m. spalio 22 d.

Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija

2014 m. lapkričio 3 d., pirmadienį, Bažnytinio paveldo muziejuje vyks mokslinė konferencija „Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija“. Konferencijos pranešimuose pristatomi nauji tyrinėjimai ir visiškai nauja mokslinė medžiaga, naujos išvalgos ir interpretacijos. Juose pateikiama informacija leis ne tik geriau suprasti ir pažinti Pažaislio istoriją, bet ir praplės pačią pažinimo amplitudę, leis sužinoti apie kol kas visai netyrinėtas Pažaislio istorijos sritis.

Pažaislio vienuolynas mini 350 metų įsteigimo sukaktį. 1664 m. lapkričio 3 d. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanclerio Kristupo Zigmanto Paco suteikta fundacija Pažaislio kamaldulių vienuolynui tapo pagrindu jį įsteigti ir pradėti statybas. Žinoma, ne mažiau svarbi vėlesnė fundatoriaus veikla, statybos ir dekoravimo darbų globa, meninių idėjų realizavimas Pažaislyje. Pažaislio statybos užsitęsė ilgus metus, tačiau pagrindas buvo padėtas būtent vienuolyno fundacijos dieną.

1667 m. prasidėjo bažnyčios ir vienuolyno statybos, 1673 m. įsibėgėjo bažnyčios dekoravimo darbai. Visas bažnyčios vidus puoštas stiuko lipdyba, sienine tapyba, juodu ir raudonu marmuru, o atskiros detalės, aprėminimai ir visas bažnyčios fasadas – smiltainiu. 1684 m. sausio 10 d. mirus fundatoriui, dekoravimo darbai sulėtėjo ir ėmė strigti. Bažnyčia konsekruota 1712 m., tik ketvirtame XVIII a. dešimtmetyje baigti statyti visi 13 kamaldulių vienuolinei gyvensenai būtinų namelių eremitoriume.

Carinei valdžiai atėmus Pažaislio vienuolyną iš kamaldulių ir 1831 m. perdavus stačiatikių vienuoliams, šiems pirmiausia teko galvoti ne apie perstatymą, bet apie remonto ir restauracijos darbus. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, stačiatikiai pasitraukė į Rusiją, tačiau pasisavino vienuolyne nuo seno saugomas fundatoriaus K. Z. Paco dovanotas vertybes – paveikslą, varpus, liturginius daiktus, net dalį archyvo.

Karo metais vienuolyno patalpomis naudoję vokiečių kareiviai elgėsi ne geriau – savo poreikiams nuo bažnyčios stogo nulupę skardą, jie vėl paliko Pažaislio menines vertybes mirkti Lietuvoje. Tik 1920 m. vienuolyną perėmus Šv. Kazimiero kongregacijos vienuolėms, buvo atgauta dalis pagrobtų meno kūrinių, sutvarkytas stogas, suremontuotos patalpos. Vienuolės rūpinasi Pažaisliu ir šiandien.

Konferencijos rengėjai: Bažnytinio paveldo muziejus, Lietuvos kultūros tyrimų institutas.

BAŽNYTINIO PAVELDO MUZIEJUS

KONFERENCIJOS PROGRAMA

9.30–10.00 Registracija

10.00–10.15 Sveikinimo žodis

10.15–10.45 Ses. Lidija Edita Šicaitė (Lietuvos Šv. Kazimiero seserų kongregacija)
Seserų kazimieriečių nekasdieniška kasdienybė Pažaislyje

10.45–11.15 Rafał Witkowski (Poznanės A. Mickevičiaus universitetas / Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Kamaldulių Lenkijos–Lietuvos Monte Koronos kongregacijos provincija

11.15–11.45 Arvydas Pacevičius (Vilniaus universitetas)
Pažaislio kamaldulių vienuolyno biblioteka: raida, išsklaidymo keliai ir paveldas

11.45–12.15 Mindaugas Paknys (Lietuvos kultūros tyrimų institutas)
Pažaislio vienuolyno aprašymai XVIII–XIX a.: tarp legendų ir tikrovės

12.15–14.00 Pietų pertrauka

14.00–14.30 Anna Sylwia Czyż (Varšuvos kard. S. Wyszyńskio universitetas / Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)
*Urna su Pažaislio fundatorės Klaros Izabelės de Mailly Lascaris-Pacienės širdimi
(Urna z sercem fundatorki Pożajścia Klary Izabelli de Mailly-Lascaris Pacowej)*

14.30–15.00 Aušra Vasiliauskienė (Vytauto Didžiojo universitetas)
Komaskų mokyklos atspindžiai ornamentinėje Pažaislio stiuko lipdyboje

15.00–15.30 Karol Guttmejer (Varšuvos paveldosaugos departamentas / Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, Warszawa)
*Pažaislis, kamaldulių vienuolynas ir šešiakampis bažnyčios planas
(Pożajście, erem kamedułów i sześcioboczny plan kościoła)*

15.30 Knygos „Pažaislio vienuolyno 350 metų istorija“ pristatymas

16.15 Diskusijos ir konferencijos uždarymas